

Rezime Izvještaja guvernera – April 2018.

Ažurirano: 14. 06. 2018. godine

U Izvještaju guvernera za april 2018. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2018. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2018. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u aprilu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2018. godinu.

Prema preliminarnim podacima Monstata realna stopa rasta BDP-a Crne Gore, na osnovu kvartalnih procjena u 2017. godini, iznosi 4,4%. Rast je ostvaren u sva četiri kvartala 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine i to 3,1%, 5,2%, 4,7% i 4,0%, respektivno.

Cijene su u aprilu 2018. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u aprilu iznosila 2,9%.

U prva četiri mjeseca 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 38,2%. Rast proizvodnje zabilježen je u sektorima snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (92,1%) i sektoru prerađivačke industrije (14,3%), dok je u sektoru vađenja rude i kamena zabilježen pad (-21,4%). Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u prva tri mjeseca 2018. godine, veći je za 28,7% u odnosu na isti period 2017. godine, dok je rast noćenja iznosio 11,9%.

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima u prva tri mjeseca 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan za 18,8%, dok je prevoz robe smanjen za 1,1%. U istom periodu smanjen je prevoz putnika u željezničkom saobraćaju za 12%, a prevoz robe za 21,4%. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,1%, a prevoz robe za 2% u odnosu na isti period prethodne godine.

U šumarstvu je u prva tri mjeseca 2018. godine, proizvedeno ukupno 13.475 m³ šumskih sortimenata, što je za 36,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u prva tri mjeseca 2018. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 46,8% i rast efektivnih časova rada od 29,1% u odnosu na isti period 2017. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u aprilu 2018. godine iznosio je 184.039 lica, što je za 1,5% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 1,3% u odnosu na mart 2017. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u aprilu 2018. godine iznosio 45.033, što predstavlja pad od 4,2% u odnosu na prethodni mjesec i pad od 14,9% u odnosu na april 2017. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na dan 30.04.2018. godine, bio je 43.816 od kojih je 13.181 ili 30,10% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio rast od 0,15%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju aprila 2018. godine iznosio 589,6 miliona eura, i bio je za veći za 2,20% na mjesečnom nivou.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 30.04.2018. godine (13.181) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.345 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 39.868.548,78 eura što čini 6,76% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 10.836 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 549.727.639,57 eura, što čini 93,24% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 30.04.2018. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,08% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 15,57% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 37,24% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.168,5 miliona eura na kraju aprila 2018. godine, i bila je 0,9% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju aprila 2018. godine iznosili 2.828,9 miliona eura i ostvarili rast od 2,7% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na april prethodne godine bili viši za 10,2%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 79% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u aprilu 2018. godine iznosili su 3.293,3 miliona eura, i zabilježili su mjesečni rast od 1,6%, dok u odnosu na april 2017. godine bilježe rast od 14,9%. Ukupan kapital banaka na kraju aprila 2018. godine iznosio je 503,3 miliona eura, i viši je u odnosu na prethodni mjesec za 1,3%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine viši za 0,5%.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u aprilu iznosili su 215,1 milion eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 1%, dok u odnosu na april 2017. godine bilježe pad od 25,8%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju aprila 2018. godine iznosili su 200,6 miliona eura i činili su 7,1% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 0,1%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 17,6%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju aprila 2018. godine iznosila je 6,68%, i bila je manja za 0,02 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj aprila 2017. godine zabilježila pad od 0,44 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u aprilu 2018. godine iznosila je 6,71%, što predstavlja pad od 0,34 p.p. na mjesečnom nivou,

odnosno rast od 0,18 p.p. u odnosu na april 2017. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,64% na kraju aprila 2018. godine i u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi pad od 0,02 p.p, dok je u odnosu kraj aprila 2017. godine ostvarila pad od 0,24 p.p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 239,3 miliona eura na kraju aprila 2018. godine, i bilježi rast od 2,2 miliona eura ili 0,9% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 16,8 miliona eura ili 7,5%. Tokom aprila 2018. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 52,6%, dok je na računima Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 47,4%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 25,4 miliona eura u periodu januar-april 2018. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (83,8%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (16,2%).

U aprilu 2018. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 1,2 miliona eura kroz 263 transakcije. Ostvareni promet bio je za 16,4% niži nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 30.04.2018. godine iznosila je 2.949,7 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,5%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju aprila 2018. godine bila 10.152,94 indeksnih poena, bilježi rast od 0,6% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 786,28 indeksnih poena i bilježi rast od 0,5% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u aprilu 2018. godine fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 9,7 miliona eura ili 0,2% godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 156,7 miliona eura ili 3,6% godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za april više za 12,2%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u aprilu 2017. godine, ostvaren je rast od 25,5%. Izdaci budžeta iznosili su 147 miliona eura ili 3,3% godišnjeg BDP-a, što je za 4,1% više u odnosu na april prethodne godine, dok je 1,3% niže u odnosu na plan.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju marta 2018. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.665,3 miliona eura ili 60,6% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 59% BDP-a. U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u aprilu.

U aprilu su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U okviru tvining projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“, ostvareno je učešće u prvoj misiji u kojoj su učestvovali eksperti iz Hrvatske narodne banke. Na zahtjev Kabineta predsjednika Vlade Crne Gore pripremljeni su komentari na dokument Evropske komisije na IV poglavlje Programa

ekonomskih reformi Crne Gore za period 2018-2020. godine. Pripremljeni su i dostavljeni komentari na Izvještaj o napretku u vezi sa akcionim planom u oblasti ekonomske, monetarne i finansijske statistike za Zapadni Balkan i Tursku.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.